

HØJESTERETS DOM

afsagt mandag den 19. november 2018

Sag 124/2018

(1. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Kåre Pihlmann, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten på Frederiksberg den 26. oktober 2017 og af Østre Landsrets 10. afdeling den 20. april 2018.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Vibeke Rønne, Jens Peter Christensen, Hanne Schmidt, Jan Schans Christensen og Kristian Korfits Nielsen.

Procesbevillingsnævnet har den 28. juni 2018 meddelt anklagemyndigheden begrænset tilladelse til anke til Højesteret, således at tilladelsen alene omfatter spørgsmålet om frakendelse af dansk indfødsret og om udvisning.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om, at T frakendes dansk indfødsret og udvises med indrejseforbud for bestandig.

T har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at det følger af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at den, som er dømt for at overtræde en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, ved dom kan frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver stats-

løs. Indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, kan anvendes i denne sag, hvor T er dømt for at overtræde bestemmelser i straffelovens kapitel 13, og hvor det må lægges til grund, at han også er statsborger i Tunesien og dermed ikke bliver statsløs ved frakendelse af dansk indfødsret.

Det følger af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at vurderingen af, om dansk indfødsret bør frakendes, beror på en konkret proportionalitetsafvejning mellem på den ene side det strafbare forholds grovhed og på den anden side, hvilken betydning det vil have for den pågældende at få frakendt indfødsretten. Der skal ved denne vurdering navnlig lægges vægt på den pågældendes tilknytning til Danmark og til det land, hvor den pågældende også er statsborger. Ifølge forarbejderne skal varigheden af ophold i og uden for Danmark og opholdenes karakter indgå i vurderingen, og det skal indgå med særlig vægt, hvor den pågældende har haft sin opvækst.

Bestemmelsen i § 8 B, stk. 1, omfatter ifølge forarbejderne alle danske statsborgere med dobbelt statsborgerskab, uanset hvordan dansk indfødsret er erhvervet.

Det følger endvidere af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at dansk indfødsret som udgangspunkt bør frakendes, hvis den pågældende er dømt for mere alvorlige forhold, hvilket ifølge forarbejderne er forhold, der straffes med fængsel i 2 år eller derover. Den betydning, en frakendelse vil have, kan dog tale afgørende herimod, herunder sådan at der ikke bør ske frakendelse i forbindelse med selv meget alvorlige forhold, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene har en meget ringe tilknytning til et andet land.

Det følger af udlændingelovens § 22, nr. 1 og 6, at udvisning skal ske, medmindre det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. den dagældende bestemmelse i udlændingelovens § 26, stk. 2.

Ved afgørelsen af, om der skal ske udvisning, skal det vurderes, om udvisning vil være forenelig med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Det er i denne forbindelse afgørende, om udvisning kan anses for retfærdiggjort efter konventionens artikel 8, stk. 2.

Karakteren af Ts kriminalitet taler stærkt og entydigt for at frakende indfødsretten og udvise ham. Der er tale om en grov terrorforbrydelse, og når han som herboende dansk statsborger har tilsluttet sig terrororganisationen Islamisk Stat i Syrien for at begå terrorhandlinger, har det danske samfund en vital interesse i at kunne beskytte sig mod ham og hans kriminalitet.

Det må i vurderingen af spørgsmålet om frakendelse af indfødsret og udvisning indgå, at T er født [et sted i Rigsfællesskabet] og opvokset i Danmark, at han med enkelte undtagelser har opholdt sig her i landet, at hans kone og deres fælles barn bor her i landet, og at det samme gælder for hans mor og søskende. Disse forhold taler i retning af, at der ikke skal ske frakendelse af indfødsret og udvisning.

Heroverfor står imidlertid, at T – på trods af sin stærke tilknytning til Danmark – må anses for at være ringe integreret i det danske samfund. Han har ingen uddannelse, og han har aldrig haft fast tilknytning til det danske arbejdsmarked. Desuden har han blandt andet gennem sin tilslutning til terrororganisationen Islamisk Stat vist, at han reelt ikke har stærke samfundsmæssige og kulturelle bånd til Danmark.

T er ikke uden tilknytning til Tunesien. Han taler og forstår arabisk. Hans far bor i Tunesien, hvor han jævnligt har været på ferie, og han har også andre slægtninge i Tunesien.

Der foreligger i sagen ikke oplysninger om, at der skulle være uovervindelige hindringer for, at Ts kone og deres fælles barn vil kunne etablere sig sammen med ham i Tunesien. Såfremt de ikke ønsker at følge med ham til Tunesien, kan han fortsat opretholde kontakten til dem via telefon og internet, ligesom de har mulighed for at besøge ham i Tunesien.

Det forhold, at Ts kriminalitet er begået i perioden fra september 2013 og nogen tid frem, kan ikke føre til et andet resultat. Politiet fik først i april 2016 oplysninger om kriminaliteten og anholdt og sigtede umiddelbart herefter T i sagen.

T har anført navnlig, at frakendelse af dansk indfødsret og udvisning er en uproportional reaktion, når forholdets grovhed sammenholdes med betydningen for ham og hans familie. Hans personlige forhold taler således afgørende imod frakendelse af dansk indfødsret og udvisning.

Ifølge forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, kan den betydning, en frakendelse har for den pågældende, tale afgørende imod frakendelse. Det følger heraf også, at der ikke bør ske frakendelse i forbindelse med selv meget alvorlige forhold, hvis vedkommende ikke har nogen eller alene en meget ringe tilknytning til et andet land. I disse situationer bør Danmark tage ansvaret for den pågældende danske statsborgers handlinger.

Han er kun dømt for én indrejse i Syrien og alene for i en kortere periode under sit ophold i Syrien at have modtaget træning eller anden form for undervisning i våbenbrug mv. af ISIL. Desuden har han af det samlede ophold i Syrien på ca. 5 måneder alene opholdt sig hos ISIL i en kortere periode. Han er ikke fundet skyldig i deltagelse i kamphandlinger. Der er således med hensyn til kriminalitetens karakter en række omstændigheder, der taler for at vurdere den foreliggende sag anderledes end de sager, der tidligere har været forelagt for Højesteret.

Han og hans familie har en særdeles stærk tilknytning til Danmark, og fortabelse af hans statsborgerskab og udvisning vil udgøre en væsentlig belastning for ham og for hans familie. Han har haft dansk indfødsret, siden han blev født i 1990. Han har på den mødre side rødder i Danmark gennem flere generationer. Han har haft hele sin opvækst og skolegang i Danmark. Han har haft en vis tilknytning til det danske arbejdsmarked. Han blev i februar 2009 islamisk gift med en dansk statsborger, og sammen har de en søn på 8 år. Hans mor og søskende bor i Danmark, og han taler, læser og skriver dansk.

Han er desuden uden reel kulturel og social tilknytning til Tunesien. Hertil kommer, at hans hustru og hans søn er uden nogen som helst tilknytning til dette land. Frakendelse af hans statsborgerskab og udvisning af ham vil derfor umuliggøre opretholdelse af et familieliv og regelmæssig kontakt til hans hustru og søn. Han har kun opholdt sig i Tunesien under enkelte kortvarige ferier, bortset fra et ophold på ca. 6 måneders varighed, da han var omkring 15 år, og dette ophold var alene på hans fars foranledning. Han er uvidende om, hvor eventuel familie i Tunesien bor, og han er uden kontakt til sin far og uvidende om, hvorvidt faderen opholder sig i Tunesien.

Det forhold, som han er dømt for, er begået for ca. 5 år siden, hvilket også må have betydning for vurderingen af spørgsmålene om frakendelse af statsborgerskab og udvisning. Desuden har varetægtsfængslingen været usædvanlig langvarig. Der forløb ca. 2 år, fra han rejste tilba-

ge til Danmark i 2014 og frem til anholdelsen i 2016, uden at han i denne periode tog kontakt til radikaliserede miljøer, og han er fortsat uden kontakt hertil. Desuden er han ikke tidligere straffet.

Supplerende sagsfremstilling

C, der er mor til Ts samlever, A, har ifølge en politirapport af 10. oktober 2018 oplyst bl.a., at A taler godt og måske flydende arabisk og også ofte taler arabisk med T og deres søn.

T har ifølge en politirapport af 22. oktober 2018 oplyst bl.a., at der er mange dialekter af arabisk, og at hans tunesiske dialekt er helt væk. Han taler nu mere klassisk arabisk, hvilket betyder, at andre ofte kan forstå, hvad han siger, mens han selv sjældent kan forstå, hvad andre siger. Hans samlever, A, taler dansk og engelsk. Hun kan ikke føre en samtale på arabisk, men hun kan enkelte arabiske ord og en sætning eller to. Det er ikke korrekt, at A taler arabisk til sønnen, men sønnen kan finde på at sige enkelte ord på arabisk til ham. Deres søn bliver undervist hjemme af sin mor, men har en kort periode gået på ... Skolen i København, hvor han også selv har gået som barn. Da han mødte A gik hun i niqab, men han har støttet hende i, at hun nu går i en dragt, hvor man viser både ansigt, hænder, fødder og sko.

Af en politirapport af 10. oktober 2018 fremgår det, at Ts og As søn, B, bliver undervist hjemme. Han har i perioden den 8. december 2016 til den 30. april 2017 været indskrevet i 0. klasse på ... Skolen i København. Skolen har rod i muslimsk tradition og underviser i almindelige fag som i folkeskolen. Desuden undervises børnene i arabisk 4 timer om ugen i 0. klasse.

A har ifølge en politirapport af 23. oktober 2018 forklaret bl.a., at hun ikke kan tale arabisk. Hun kan ikke føre en samtale eller sige en sætning på arabisk, og hun forstår heller ikke arabisk. Hun, T og sønnen taler dansk sammen. Hun har aldrig været i Tunesien, og hun ønsker ikke at komme dertil, heller ikke på ferie. Det er korrekt, at sønnen bliver undervist hjemme af hende. Det kan være, at sønnen senere skal i skole. Hun og sønnen besøger T i fængslet to gange om ugen, og han ringer til hende hver dag fra fængslet.

Der er endvidere fremlagt årsopgørelser fra SKAT for T for årene 2011-2015, hvoraf det fremgår, at han alene har haft indtægter i form af Statens Uddannelsesstøtte og kontanthjælp,

bortset fra 2011, hvor han havde en arbejdsindtægt på ca. 26.000 kr. Endelig er der fremlagt årsopgørelser fra SKAT for A for årene 2013-2017, hvoraf det fremgår, at hun alene har haft indtægter i form af kontanthjælp, Statens Uddannelsesstøtte, boligsikring, børnefamilieydelse og børnetilskud.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstillinger

T er dømt for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3, ved at have ladet sig hverve til at begå handlinger omfattet af straffelovens § 114 eller § 114 a og ved at have ladet sig træne, instruere eller på anden måde oplære i at begå terrorhandlinger omfattet af de nævnte bestemmelser, idet han den 9. september 2013 indrejste i Syrien, hvor han lod sig hverve som ”kæmper” af terrororganisationen Islamisk Stat i Irak og Levanten (ISIL), hvorefter han i en kortere periode modtog træning i våbenbrug mv. af ISIL.

Straffen herfor er af landsretten fastsat til fængsel i 4 år.

For Højesteret angår sagen spørgsmålet om frakendelse af dansk indfødsret og om udvisning.

Retsgrundlaget vedrørende frakendelse af dansk indfødsret og udvisning

Det fremgår af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, at den, der findes skyldig i overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, ved dom kan frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Straffelovens kapitel 13 angår forbrydelser mod statsforfatningen og de øverste statsmyndigheder, terrorisme mv. og omfatter bl.a. § 114 c, stk. 3, om at lade sig hverve til at begå terrorhandlinger, og § 114 d, stk. 3, om at lade sig træne, instruere eller på anden måde oplære til at begå terrorhandlinger.

Ved Højesterets dom af 8. juni 2016 (UfR 2016.3235) blev dansk indfødsret frakendt en person, der var straffet med 4 års fængsel for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 114 e om fremme af terrorisme, og den pågældende blev endvidere dømt til udvisning af landet efter udlændingelovens regler herom. Ved Højesterets dom af 14. november 2017 (UfR 2018.769) blev dansk indfødsret frakendt en person, der var straffet med 6 års fængsel. Han var skyldig i bl.a. overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, ved at have ladet sig hverve som ”kæmper”

af terrororganisationen Islamisk Stat og i den forbindelse at have taget ophold i Syrien i to kortere perioder, hvor han deltog i træning og våbenbrug, samt ved at have ladet sig hverve i et yderligere tilfælde, hvor han blev anholdt inden afrejsen til Syrien. Han var endvidere skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114 b, stk. 1, jf. § 21, ved forsøg på økonomisk støtte med et beløb på 20.000 kr. til Islamisk Stat og for overtrædelse af straffelovens § 136, stk. 2, ved offentligt udtrykkeligt at have billiget terrorhandlinger.

Som det fremgår af disse domme, skal der ved vurderingen af, om indfødsret skal frakendes, når lovens betingelser er opfyldt, efter forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, foretages en proportionalitetsafvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side en frakendelses betydning for den pågældende. I tilfælde, hvor en person dømmes for mere alvorlige forhold, bør den pågældende ifølge forarbejderne som udgangspunkt frakendes dansk indfødsret. Ved mere alvorlige forhold forstås forhold, der straffes med fængsel i 2 år eller derover. Den betydning, en frakendelse har for den pågældende, kan dog tale afgørende imod frakendelse af dansk indfødsret selv ved mere alvorlige forhold. Det kan blive aktuelt, hvis den pågældende ikke har nogen eller alene en meget ringe tilknytning til et andet land.

Det fremgår endvidere af forarbejderne, at den nævnte proportionalitetsafvejning minder om den, der skal foretages efter udlændingelovens regler ved vurderingen af, om udvisning på grund af et strafbart forhold skal ske, og at der normalt ikke bør ske frakendelse af dansk indfødsret, hvis det efter udlændingelovens regler vil være et uproportionalt indgreb at udvise den pågældende.

Når der i bl.a. udlændingelovens § 22 er hjemmel til at udvise en udlænding ved dom som følge af et strafbart forhold, følger det af den dagældende bestemmelse i udlændingelovens § 26, stk. 2, at udlændingen skal udvises, medmindre det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, herunder navnlig artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Efter artikel 8, stk. 1, har enhver ret til respekt for bl.a. sit privatliv og familieliv. Indgreb i udøvelsen af disse rettigheder i form af f.eks. udvisning forudsætter, at betingelserne i artikel 8, stk. 2, er opfyldt. Heraf følger, at udvisningen skal have lovhjemmel og et legitimt formål, herunder f.eks. forebyggelse af uro eller forbrydelse. Det er endvidere en betingelse, at udvis-

ningen er nødvendig af hensyn til dette formål. Afgørelsen heraf beror navnlig på en proportionalitetsvurdering. I bedømmelsen indgår bl.a. de samfundsmæssige behov for udvisning under hensyn til karakteren og alvoren af den begåede kriminalitet. I bedømmelsen indgår endvidere, hvor længe den pågældende har været i opholdslandet samt styrken af de familiemæssige, sociale og kulturelle bånd til opholdslandet og til statsborgerskabslandet. Der skal foreligge meget tungtvejende grunde for at retfærdiggøre en udvisning, når der er tale om en fastboende udlænding, der er født her i landet eller indrejst som barn, og som har tilbragt det meste af sin barndom og ungdom her i landet, jf. herved bl.a. Menneskerettighedsdomstolens dom af 23. juni 2008 i sagen Maslov mod Østrig (nr. 1638/03).

Den konkrete vurdering

T, der både er dansk og tunesisk statsborger, er ved landsrettens dom som nævnt straffet med fængsel i 4 år for overtrædelse af straffelovens § 114 c, stk. 3, og § 114 d, stk. 3. Der er derfor hjemmel til at frakende ham dansk indfødsret i medfør af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, ligesom der, hvis indfødsretten frakendes, er hjemmel til at udvise ham efter bl.a. udlændingelovens § 22, nr. 6.

Om frakendelse af indfødsret herefter skal ske, beror på en proportionalitetsvurdering. Hvis frakendelse skal ske, skal han endvidere udvises, medmindre dette vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser, jf. den dagældende udlændingelovs § 26, stk. 2, sammenholdt med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Formålet med udvisning er at forebygge uro eller forbrydelse, og det beror således også efter artikel 8 på en proportionalitetsvurdering, om udvisning kan ske.

T har begået alvorlige forbrydelser i forbindelse med terrorisme, hvilket er straffet med fængsel i 4 år. Udgangspunktet efter forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, er herefter, at han skal frakendes sin danske indfødsret, ligesom meget tungtvejende grunde taler for, at han skal udvises af Danmark.

T er født i 1990 [et sted i Rigsfællesskabet] og har en [person inden for Rigsfællesskabet] mor og en tunesisk far. Som knap 3-årig flyttede han sammen med sine forældre til Danmark, hvor han har haft sin opvækst og skolegang, bortset fra et ophold i Tunesien på ca. 6 ½ måned fra december 2005 til juni 2006, hvor han var 15 år. Han er islamisk gift med en dansk kvinde, og

de har boet sammen siden 2009. De har en søn, der er født i januar 2010. Hans mor og søskende bor ligeledes i Danmark. Han taler, læser og skriver dansk. Selv om T er uden uddannelse, aldrig har haft fast tilknytning til det danske arbejdsmarked og siden 2011 har levet af offentlige ydelser, har han en stærk tilknytning til Danmark.

T har frem til sit 15. år været i Tunesien på ferie ca. 8 gange i perioder på 1-2 uger, og han har som nævnt som 15-årig i 2005-2006 sammen med sine forældre boet der i mere end 6 måneder. I 2013 eller 2014 flyttede hans far tilbage til Tunesien, men T har oplyst, at han ikke er bekendt med, om hans far stadig bor der. Han så sidst sin far, da faderen besøgte ham i fængslet i maj 2016. Han taler og læser arabisk, men har oplyst, at han kan have vanskeligt ved at forstå den tunesiske dialekt. Han har haft sin skolegang på en muslimsk skole i København. Han har forklaret, at islam betyder alt for ham, og at han praktiserer islam i dagligdagen. Selv om T er opvokset her i landet, finder Højesteret på den anførte baggrund, at han må anses for at have en ikke uvæsentlig tilknytning til Tunesien og til tunesisk kultur og levevis.

Efter en samlet afvejning finder Højesteret, at hverken frakendelse af dansk indfødsret eller udvisning med indrejseforbud for bestandig udgør et uproportionalt indgreb i forhold til T.

Højesteret lægger herved især vægt på alvoren og karakteren af den begåede kriminalitet. Højesteret finder endvidere, at hensynet til Ts familieliv og privatliv i Danmark ikke taler afgørende imod frakendelse af dansk indfødsret og udvisning. Det bemærkes i den forbindelse, at T som led i den begåede kriminalitet på eget initiativ forlod sin familie i Danmark for at tage ophold i et krigsområde i Syrien. Endvidere bemærkes, at hans samlever, der som 18-årig er konverteret til islam, og den nu 8-årige søn, der i en kortere periode har gået på en islamisk skole og nu undervises hjemme af moderen, må antages ikke at være uden forudsætninger for at følge med ham til Tunesien. Hvis de ikke vil tage ophold i Tunesien, vil de have mulighed for at besøge ham der og for at kommunikere med ham via telefon og internet.

Konklusion

Højesteret ændrer landsrettens dom, således at T i medfør af indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, frakendes sin danske indfødsret og i medfør af den dagældende udlændingelovs § 22, nr. 6, jf. § 32, stk. 2, nr. 5, udvises med indrejseforbud for bestandig.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom ændres, således at T fratages sin danske indfødsret og udvises med indrejseforbud for bestandig.

T skal betale sagens omkostninger for Højesteret.